

Dnr: U2018/02704/UH
Datum för remiss: 2018-10-02

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Remissvar angående promemorian om En sexårig utbildning för läkarexamen (U2018/02704/UH)

Ordförandekonventet för medicine studerande i Sverige, härafter benämnt OMSiS, består av utbildningsråd som representerar studenterna på samtliga läkarutbildningar i Sverige. OMSiS inkommer med följande yttrande angående promemorian (U2018/02704/UH).

Sammanfattande slutsatser

OMSiS ställer sig i grunden positivt till förslaget att läkarutbildningen ska vara legitimationsgrundande och följas av en bastjänstgöring (BT) som ett sätt att korta dagens långa väntetider för allmäntjänstgöring (AT). OMSiS är dock eniga om att förslaget i sin nuvarande form har flertalet brister som måste åtgärdas för att kunna säkerställa att den nya legitimationsgrundande läkarutbildningen täcker in kunskaper från såväl dagens läkarutbildning samt allmäntjänstgöring (AT).

Kommentarer till förslag om förordning om ändring till högskoleförordning (1993:100)

Kunskap och förståelse

Mål: visa kunskap om, och förståelse för förhållanden i samhället som påverkar hälsan för individer och olika grupper ur ett nationellt och globalt perspektiv.

Ett förtydligande angående att målet inkluderar ett jämställdhets-, jämlikhets- och genusperspektiv önskas.

- Förslag: "Visa kunskap om, och förståelse för, förhållanden i samhället som påverkar hälsan för individer (*med hänsyn till ålder, etnicitet, funktionsvariation, juridiskt kön och könstillhörighet*) samt olika grupper ur ett nationellt och globalt perspektiv".

Mål: visa kunskap om hälso- och sjukvårdssystem i Sverige, inbegripet deras organisation och styrning, och kännedom om sådana system i andra länder, samt visa förståelse för strategier för likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård.

Ekonomi är en essentiell del av alla hälso- och sjukvårdssystem och därför viktig att beakta som framtida läkare. OMSiS önskar att detta tydliggörs på liknande sätt som i det tidigare målet “visa kunskap om ekonomi och organisation som är av betydelse för hälso- och sjukvården”.

- Förslag: visa kunskap om hälso- och sjukvårdssystem i Sverige, inbegripet deras organisation, styrning *och ekonomi*, och kännedom om sådana system i andra länder, samt visa förståelse för strategier för likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård.

Mål: visa kunskap om användning av digitala hjälpmedel inom såväl hälso- och sjukvården som inom forsknings- och utvecklingsarbete, och

OMSiS delar uppfattningen att digitala hjälpmedel kommer få en allt större inverkan i framtiden. Utöver digitala hjälpmedel så anser OMSiS att ett tillägg om digitala tjänster är nödvändigt.

- Förslag: visa kunskap om användning av digitala hjälpmedel *och tjänster* inom såväl hälso- och sjukvården som inom forsknings- och utvecklingsarbete.

Färdighet och förmåga

Mål: visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera och använda kunskap samt analysera och värdera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.

Detta mål saknar i dess nuvarande formulering förankring i läkarutbildningen, varvid OMSiS föreslår en ny utformning.

- Förslag: visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera och använda kunskap samt analysera och värdera *vårdrelaterade* komplexa företeelser, frågeställningar och situationer

OMSiS huvudsakliga reflektioner

Studiemedel via CSN

Läkarprogrammet är den mest omfattande universitetsutbildningen i Sverige. Till följd av CSN:s nuvarande bestämmelser innebär en sexårig utbildning att studenter behöver ta ut maximalt antal veckor studiemedel och att studenter med tidigare universitetsstudier, eller fristående kurser under exempelvis sommartid, ej kommer att vara berättigade till studiemedel under hela studieperioden. Konsekvensen blir att studenter i större utsträckning måste sysselsätta sig vid sidan av studierna, vilket kan leda till sämre studieresultat och försvårar för studenter att genomföra studierna i normal studietakt. Detta kan även förhindra studenter med tidigare universitetsstudier att ansöka till läkarprogrammet. Men hänsyn till läkarprogrammets omfattning anser OMSiS att läkarstudenter bör erbjudas ytterligare studiemedel. I Stefan Lindgrens utredning från 2013 (SOU 2013:15, s.48) föreslogs att studenter som går en utbildning som syftar till en examen om minst 360 högskolepoäng ska få studiemedel i ytterligare 20 veckor. Detta anser OMSiS vara ett minimikrav.

Nationell examination

Promemorian föreslår ändringar och utökningar av examensmålen som krävs för läkarexamen. OMSiS saknar ett övervägande huruvida dessa nya examensmål ska förankras till en nationell, kvalitetssäkrande examination. En nationell examination är en förutsättning för att säkerställa en likvärdig läkarutbildning mellan de olika lärosätena vilket endast möjliggörs av AT-provet i dagsläget. OMSiS anser att det måste ingå en motsvarande nationell teoretisk samt praktisk examination i det nya sexåriga läkarprogrammet.

Datum för ikraftträdande

I promemorian specificeras att “författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019, men de nya bestämmelserna ska tillämpas i fråga om utbildning som bedrivs och examina som utfärdas efter utgången av juni 2020”. Detta anser OMSiS vara en alltför kort tidsfrist för att garantera god utbildningskvalité och uppnå en nationell samverkan som kan gagna både universitet och enskild student.

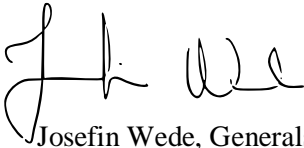
Införandet av en sexårig läkarutbildning möjliggör en nationell diskussion och samverkan kring läkarutbildningen i helhet. Detta skulle öppna upp för samordning av kursplaner och lärandemål som ett led i att åstadkomma en nationell kunskapsnivå för samtliga läkarstudenter som erhåller legitimation i Sverige. Denna strävan finns i dagsläget, exempelvis i form av gemensamt arbete kring Entrustable professional activities (EPA). Dessutom skulle en utökad nationell samverkan i större utsträckning möjliggöra byte av studieort under studietiden, något som idag är problematiskt på grund av de varierande uppläggen mellan studieorterna. OMSiS delar uppfattningen att universiteten måste “få tid att vidareutveckla utbildningen och fatta nödvändiga beslut” och anser utbildningskvalitén vara överordnad ett alltför skyndsamt ikraftträdande.

Tidsperiod i vårdens verksamheter

I promemorian specificeras att “tillräckligt utrymme för långa sammanhängande perioder av lärande i vårdens verksamheter skapas i och med utbildningens förändrade omfattning”. Detta anser OMSiS vara missvisande då den utökade studietiden inte nödvändigtvis förändrar varken antal dagar på en viss klinisk placering eller det totala antal dagar i verksamhetsintegrerat lärande (VIL), verksamhetsförlagd utbildning (VFU) eller liknande under hela utbildningstiden. I nuläget varierar tidslängden av de kliniska placeringarna kraftigt under utbildningen och skiljer sig mellan studieorterna.

OMSiS förmodar att en legitimationsgrundande utbildning i enlighet med de nya examensmålen kommer att ställa högre krav på självständighet och professionalism. Det är således rimligt med perioder av VIL/VFU där studenten får möjlighet att självständigt praktisera beslutsfattande och bedömning. Utöver detta krävs återkoppling och examination av både kliniska färdigheter och professionalism. OMSiS identifierar en risk med kortare perioder av VIL/VFU där handledare ej kan följa studenten under en längre tid. OMSiS uppfattning är därför att längre, sammanhängande perioder av VFU/VIL bäst kan motsvara de utökade kraven på självständighet och professionalism. OMSiS efterfrågar därför en specificerad minimum tidslängd av dessa sammanhängande perioder som kan implementeras på nationell nivå.

Generalsekreterare Josefin Wede, tillika läkarstudent vid Umeå Universitet, har varit föredragande i detta ärende. Medverkande i remissen har varit studenter från Medicinska Föreningen Linköping, Medicinska Föreningen vid KI, Läkarutbildningsrådet vid Sahlgrenska akademins studentkår, Medicinska Studierådet Uppsala, Läkarprogrammets Studieråd i Umeå och Medicinska Utbildningsrådet Örebro. Medicinska Utbildningsrådet Lund-Malmö valde att ej medverka i remissen. Medicinska Föreningen vid KI har sammanställt remissvaret och beslut gällande remissvaret har fattats på respektive ort.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by 'Wede'.

Josefin Wede, Generalsekreterare